

Bindal kommune

Orientering om
kommunedirektørens forslag til
budsjett 2024 og økonomiplan
2024-2027

- **Kommuneloven § 14-1. *Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen***
- Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.
- Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

- Videre:
- Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

- **§ 14-3. *Behandling av økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning***
- Økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet.
- Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning.

- Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett.

- Behandlingsprosess:
- Arbeidsmiljøutvalget 27.11.23 – (orientert i møtet)
- Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre 28.11.23 – (orientert i møtet)
- Administrasjonsutvalg (orientert i møtet) og formannskap 29.11.23
- Offentlig ettersyn i 14 dager
- Kommunestyret 14.12.23

- Innhold i budsjettdokumenter:
- Kommunedirektørens saksframlegg
- Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027- tall
- Tiltaksdel til Bindal kommunes samfunnsdel
- Søknad fra Bindal sokn
- Søknad fra Bindal frivilligsentral
- Brev fra Bindalseidet Pensjonistforening

Oppbygging av saksframlegg:

- Innledning
- Lovhjemmel
- Behandlingsmåten
- Årets prosess
- Regjeringens forslag til statsbudsjett.

Oppbygging fortsettelse:

- Konsekvenser for Bindal kommune
- Generelle kommentarer (inkludert omfattende analyse av havbruksfondet)
- Driftsbudsjett 2024-2027
- Investeringsbudsjett 2024-2027

- Omfattende administrativ budsjettprosess i år
- Mange heldagsmøter i lederforumet
- Stor bruk av tid til budsjettet i høst
- En årsak til tidsbruken er at av de 6 som utgjorde ledergruppa høsten 2022 er det det kun kommunedirektøren som har deltatt i høstens budsjettmøter

- Nye sektorledere (alle tre) og ny økonomisjef i august 2023
- For mange av lederne har det naturligvis vært en bratt læringskurve og det har vært langt færre substansdiskusjoner enn i et vanlig budsjettår
- Det er mye å sette seg inn i for en leder – for å kunne se helhet så må man ha en god kunnskap om mange detaljer

- Det tar tid å sette seg inn i systemer, rutiner, drifta og opparbeide seg god helhetskunnskap.
- Så stor utskifting i en gruppe gjør noe med effektiviteten i en fase – og dette har påvirka progresjonen i den administrative budsjettprosessen

- Lederforum på 10 personer: Ledergruppa på 6 pluss barnehagestyrer, rektor, leder hjemmebaserte tjenester og leder institusjon.
- De siste fire er ledere med lang erfaring, og som har bidratt svært godt inn i budsjettprosessen

- Gode møter i lederforum – preget av god tone og godt humør
- Gradvis har vi arbeidet fram et budsjett- og økonomiplanforslag som kommunedirektøren på kort sikt anser både som forsvarlig og som et godt grunnlag for god drift.

- Hvorfor kort sikt:
- Bindal kommune har for høye utgifter i forhold til våre inntekter.
- Kommunedirektørens forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027 er ikke bærekraftig på lengre sikt.

- Slik den administrative situasjonen har vært i høst har det mer handla om å klare å legge fram et budsjett som er korrekt på de ulike områdene, og ikke å diskutere hvordan dette skal gjøres langsiktig bærekraftig.

- Totalt i økonomiplanperioden reduserer vi disposisjonsfondet med kr. 6,1 millioner kroner.
- Kontali Analyse anslår samla kr. 79,6 millioner kroner i inntekter fra havbruksfondet i økonomiplanperioden. Dette er høyst usikre tall som er utsatt ved endringer i kommunenes inntektsystem eller selve ordningen. Vi har tatt inn kr. 71,1 millioner som inntekter som i sin helhet går inn i drifta.

- I følge teknisk beregningsutvalg bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 1,75 % av driftsinntektene. Bindal kommune har som mål at netto driftsresultat skal være 2,5%. Dette har vi oppnådd mange år på rad. I planen som legges fram nå er gjennomsnittlig resultatgrad kun 0,09 %.

- Budsjettprosessen i fjor var svært krevende. Da var den største endringen pensjonsutgifter som økte med ca. 11 millioner kroner fra 2022 til 2023. Dette ga en utgiftsøkning på ca. 44 millioner kroner i økonomiplanperioden på 4 år. Dette ble ikke kompensert i statsbudsjettet, og ga oss store utfordringer.
- Fra 2024 går pensjonsutgiftene ned årlig med kr. 6,8 millioner. Utgiftene er likevel klart høyere enn i 2022.

- Det er ikke slik at utgiftene «tar helt av» i dette forslaget. Det er fokus på å drifte så billig som mulig og se etter muligheter for besparelser. F.eks: De to store ansvarene hjemmetjenester og institusjon går samla ned med kr. 0,3 millioner kroner i driftsutgifter fra 2023 til 2024.

- Gitt den administrative situasjonen kommer det ikke budsjett- og økonomiplanforslag nå som er prega av økonomiske kutt. I 2024, når lederne har fått mer erfaring, ser kommunedirektøren for seg at vi sammen med kommunestyret og tillitsvalgte må ha budsjettdugnader der vi sammen ser på mulighets- og utfordringsbildet, og lander hvilke økonomiske grep som skal gjøres.

- Bindal kommune er dyr i drift, og analyser viser at vi på flere områder bruker mer penger enn sammenlignbare kommuner. Dette samsvarer med vårt høye utgiftsnivå. Vi har fondsmidler som gjør at vi kan bruke noe tid på endringsprosessen.

- Det er flere forhold som gjør at vi må planlegge for en bærekraftig framtid:
- Bindal taper innbyggere og dermed inntekter. Kun en kommune i Nordland har i prosent mistet flere innbyggere enn Bindal siden årtusenskiftet.
- Bindal er på distriktsindeksen på lista over de 20 kommunene i Norge som har størst utfordringer som distriktskommune.

- Inntektene våre er i spill. Det er sterke krefter som ønsker å fordele inntekter fra små og inntektsrike kommuner til de øvrige kommunene. Nytt inntektssystem for kommunene skal vedtas. Vi er for avhengig av havbruksfondet og en vesentlig endring i denne ordningen kan bli kritisk for Bindal kommune.

- Pr. 31.10.23 er det ansatt 188 (186) personer på fast lønn i Bindal kommune, noe som tilsvarer 162,4 (157,8) årsverk. Tall fra årsmeldinger tilbake til 2015 viser en variasjon på mellom 186-201 ansatte, fordelt på 155,5-164,4 årsverk (*tilsvarende tall for 31.10.2022 er oppgitt i parentes*).

- Kommunen skal utarbeide måltall. Det foreslås tre måltall som framkommer i punkt 5 i kommunedirektørens innstilling:
 1. Netto driftsresultat i % av driftsinntekter – min 2,5 % i gjennomsnitt for planperioden – oppfylles ikke i denne planen.
 2. Langsiktig gjeld: skal ikke økes i forhold til vedtatt økonomiplan 2020-2023.
 3. Disposisjonsfond i % av driftsinntektene: minimum 10 %.

- Overordna tall i forslag til budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

- Utvikling i netto lånegjeld pr. 31/12:
- 2023 – 193,6 millioner kroner
- 2024 – 189,4 millioner kroner
- 2025 – 182,1 millioner kroner
- 2026 – 173,8 millioner kroner
- 2027 – 165,2 millioner kroner

- Bindal kommune har et mål om at disposisjonsfondet skal være minimum 10 % av driftsinntektene. I forslag til økonomiplan ligger gjennomsnittet på 34,37 %.

- I økonomiplanen er netto resultatgrad på 0,05 % for 2024, - 2,63 % for 2025, 3,71 % for 2026 og -0,78 % for 2027.
- Gjennomsnittlig resultatgrad for perioden er 0,09 %, og vedtatt måltall på minimum 2,5 % er ikke oppnådd.

- NOEN forhold i kommunedirektørens forslag:
- Det er også i år benyttet ekstern kompetanse fra Kontali Analyse for å vurdere framtidige inntekter fra havbruksfondet. Dette redegjøres det for lenger bak i budsjettdokumentet, der notat fra Kontali Analyse er tatt inn i sin helhet. Det er tatt inn inntekter på 71,1 millioner kroner fra havbruksfondet i denne økonomiplanen, mot 57,2 millioner kroner i økonomiplan 2023-2027.

- Kommunestyret har besluttet interkommunalt samarbeid på IKT-området sammen med de øvrige kommunene på Sør-Helgeland. Det kommer i desember 2023 sak til kommunestyret om etablering av oppgavefellesskap. Samarbeidet settes i verk i 2024. Dette er en kompleks prosess, og det er for tidlig å si når samarbeidet er etablert. Dette redegjøres det for under funksjon 12006 IT.

- Det ble i økonomiplanen 2023-2026 lagt inn kr. 6 000 000.- for hvert av årene 2024-2026 i udefinerte innsparingstiltak. De udefinerte tiltakene synliggjør behovet for omstilling. Hvilke tiltak som skal prioriteres må det samhandles om i dialog mellom administrasjonen og tillitsvalgte, og behandles i politiske organ.

- Det er i økonomiplanen 2024-2027 lagt inn kr. 6 000 000.- for hvert av årene 2025-2027 i udefinerte innsparingstiltak.
- Dette betyr at i økonomiplanens driftsutgifter er det allerede tatt høyde for reduksjon på samla kr. 18 000 000.-.

- Kommunedirektøren skrev i forrige budsjettdokument at vi i 2023 ville se eventuell fjerning av betalt matpause for ansatte. På grunn av bemanningssituasjonen i 2023 har det ikke vært mulig å prioritere dette arbeidet. Hvorvidt dette blir tema i 2024 er for tidlig å si, og det ligger ingen tallforslag i budsjett og økonomiplan om besparelser som følge av betalt matpause.

- Pr. 8.11.23 er det i Bindal 26 bosatte flyktninger fra Ukraina. Det er ikke budsjettert med mottak av flere i 2024. 10.11.23 fikk Bindal kommune anmodning om å bosette 30 flyktninger i 2024. Dette kom for seint til å bli en del av budsjettarbeidet. Kommunen har frist til 25.2.24 med å behandle dette. Dette innebærer behandling i kommunestyret i februar 24.

- Det kommunale tilskuddet til frivilligsentralen er satt til kr. 325 000,- for årene 2024-2027. Dette er i samsvar med søknad. Frivilligsentralen ses på som sentral når det gjelder reformen leve hele livet, integrering av flyktninger og i arbeid med barn og unge.

- Kirken. Bindal kommune har høye utgifter pr. innbygger til kirken. Kommunedirektøren er fremdeles av den oppfatning at det må settes i gang en prosess for å redusere antall kirker i Bindal fra to til en, men kommer ikke med noe forslag om det denne gang. Kirken har kommet med et budsjettønske med flere ulike tiltak.

- Det er i kommunedirektørens forslag funnet rom for noen tiltak/investeringer i 2024:
- Kr. 500 000.- til utvendig vedlikehold Vassås kirke.
- I tillegg er kr. 70 000.- til takutstikk Solstad kirke videreført fra 2023 til 2024.
- Kr. 150 000.- til Navnet minnelund Vassås kirke
- I tillegg er kr. 100 000.- til utvidelse av gravplasser Holm/Åbygda videreført fra 2023 til 2024.

- I 2023 fikk kirken kr. 2 356 700.- til sin drift. For hvert av årene 2024-2027 er det lagt inn kr. 2 540 000.-. Økning skyldes lønns- og prisvekst samt øvrige økte driftsutgifter.

- Funksjon Terråk skole øker med kr. 1,8 millioner fra 2023 til 2024. Økningen skyldes lønn og pensjonsutgifter. Det er fortsatt høye lønnskostnader knyttet til elever med særskilte behov. Det er 92 elever inneværende skoleår.

- Vi har en god, men svært dyr legetjeneste. Når legevaktsamarbeidet med Nærøysund kommune havarerte måtte vi sette i verk tiltak for å klare å rekruttere nok leger. Vi har fire-delt vakt. Dette innebærer at legene er i «nordsjøturnus». Budsjettet for legekantoret øker med kr. 6,4 millioner fra 2023 til 2024.

- Det er ikke lagt inn utgifter til helseplattformen. Dette er en komplisert sak som utredes videre sammen med kommunene i Namdalen. Vi arbeider med å analysere alternativer til helseplattformen.

- Vi har en kostbar legeskyssbåt. Navnet er misvisende da den i all hovedsak benyttes av veterinærtjenesten. Båten koster oss i overkant av kr. 2 millioner hvert år. Det er i forslag til økonomiplan lagt inn årlig besparelse på kr. 1 million i årene 2026 og 2027. Det foregår en kartlegging av veterinærtjenestens bruk, og det skal jobbes videre for å se på muligheten for andre løsninger.

- Kriesesenteret i Brønnøy er svært dyrt i drift. Det er kun fem kommuner på Sør-Helgeland som samarbeider om dette. Fra 2023 til 2024 øker utgiften fra 214 000.- til kr 309 000.-. Dette har gjort at administrasjonen ser på andre løsninger. Vi arbeider med å få til en avtale med kriesesenteret i Nord-Trøndelag. Dette gir oss en årlig besparelse på ca. kr 229 000.-. Det framlegges sak til kommunestyret i desember 2023 om oppsigelse av avtalen på Sør-Helgeland.

- Kommunedirektøren anbefaler sanering av internatet ved Kjella skole på grunn av at bygningen er i en slik stand at den behøver renovering. Vedlikehold er kostbart og midlertidig. Det vil påløpe videre kostnad ved å starte en renovering av et så gammelt bygg. Bygget er ikke av en slik utforming at det vil være aktuelt å benytte det til kommunal drift.

- Sanering er anslått til kr. 300 000,- samt en bearbeiding av tomta i etterkant som er anslått til kr. 100 000,-. Kommunedirektøren mener at den aktiviteten som er i dag i dette bygget, kan flyttes inn i lokalene til Kjella skolebygning i sambruk med grendas bruk. Her er det mye areal som kan disponeres mer enn det gjør i dag.

- Tidligere år er det flere behov som det ikke er blitt funnet rom for. Det er en grense for hvor lenge vedlikehold og investeringer kan utsettes. Det foreslås flere i hovedsak relativt små driftstiltak som kommunedirektøren anser som nødvendige. Detaljer framkommer i budsjettdokumentet.

- Vi ser et økende behov for rimelige boliger. Det er en mangel på boliger, og denne mangelen tror vi kommer til å øke fremover. Vi trenger å se planer for utbygging, kartlegge behovet, sjekke med utviklere og byggebransjen hva som er mulig, for å få et godt bilde på hva som er gjennomførbart i vår kommune. Prisantydning: kr. 500 000,- i 2024.
- Det er i 2025 avsatt kr 1.500.000.- til kommunal egenandel bredbåndsprosjekt.

- Kommunedirektøren ser det som nødvendig med en større innsats for å skaffe oss flere kommunale biler. Vi definerer behovet til å være 11 biler. Leasing ses på som det beste alternativet. Vi må kartlegge ytterligere behovet og hvilke løsninger vi ønsker. Hvilken type bil, ladestasjoner, leie/eie/lease etc.

- Det antas en leasingutgift på ca. 1 million kroner årlig. Det vil komme en sak til kommunestyret i 2024 når administrasjonen har utredet dette. Det er ikke avsatt midler til tiltaket på dette tidspunktet. Dette må komme som en konsekvens av vedtak i kommunestyret.

- Under årets prosess i tekstdokumentet er det listet opp mange sentrale forhold (et sammendrag).
- Ta kontakt med den enkelte leder eller meg dersom det er spørsmål.
- Budsjettdokumentet (tekstdelen) er på 61 sider med over 26 000 ord. Mye å sette seg inn for den enkelte politiker

- I et så omfattende arbeid kan det også forekomme feil. Særlig i år med nye sektorledere og ny økonomisjef. Det har vært kvalitetssikret så godt som vi kan, og vi har også benyttet bistand fra annen kommune for å kontrollere at de sentrale sammenhengende i budsjett og økonomiplanen er korrekte.
- Ikke vær redd for å spørre om dere lurer på noe. Ingen spørsmål er dumme!

